

N:o 70.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1894, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884.

Genom en den 9 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition n:o 47, som till lagutskottet hänvisats, har Kongl. Maj:t, med öfverlemnande af de i ämnet inom statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, förklarat sig vilja inhemta Riksdagens yttrande öfver här nedan införda förslag till Förordning om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884.

Rörande tillkomsten af förevarande förslag samt den i ämnet uppå Kongl. Maj:ts föranstaltande verkställda utredning tillåter sig utskottet hänvisa till innehållet af det vid propositionen fogade utdrag af statsrådsprotokollet.

Oafsedt att mindre redaktionsförändringar i 22, 44 och 61 §§ synts utskottet böra vidtagas, har förslaget gifvit anledning till allenast följande anmärkningar från utskottets sida.

Bih. till Riksd. Prot. 1894. 7 Saml. 41 Häft. (N:o 70).

8 §.

Vid granskning af förevarande förslag inom högsta domstolen anmärktes, beträffande denna §, att det visserligen syntes i sig vara egnadt att underlätta tillämpningen af stadgandet om jordegarens afhemtningsrätt, att en viss form anvisades för slitande af tvist om beloppet af de brytnings- och uppfodringskostnader, som jordegaren skulle godtgöra inmutaren, men att den hänvisning till 12 §, som i sådant syfte föreslagits, emellertid icke syntes stå i öfverensstämmelse med affattningen af nämnda paragraf, der ersättningstagaren förutsattes vara den, som väckt fråga om ersättningens bestämmande.

Den ändring uti ifrågavarande stadgande, som i anledning af omförmälda anmärkning af Kongl. Maj:t vidtagits, synes emellertid utskottet icke vara tillfyllest för afhjelpande af ofvannämnda, inom högsta domstolen påpekade olägenhet; och utskottet har fördenskull funnit stadgandet till vinnande af full tydlighet böra undergå ytterligare jemkning.

13 §.

Enligt gällande grufvestadga förloras inmutningsrätten, derest icke bestyrkt afskrift af mutsedeln inom föreskrifven tid lemnas äfven till den, som har nyttjanderätt till det inmutade området. I fråga om denna bestämmelse är i propositionen föreslagen en sådan förändring, att inmutaren allenast skulle förlora sin inmutningsrätt, derest icke bestyrkt afskrift af mutsedeln inom vederbörlig tid lemnas till den, hvilken innehar det inmutade området med nyttjanderätt.

Såsom motiv för den sålunda föreslagna ändringen anfördes af föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t:

Flertalet bland de komiterade, som uppgjort ifrågavarande förslag, hade anført att, då enligt nu gällande bestämmelser inmutaren förlorade sin inmutningsrätt, derest icke bestyrkt afskrift af mutsedeln inom vederbörlig tid lemnades äfven till den, som hade nyttjanderätt till det inmutade området, och då han således vore så godt som rättslös, om jordegaren undandrog sig att lemna uppgift å den, som egde sådan rätt, och denna icke

vore intecknad, det ansetts billigt att afskrift af mutsedeln måste delgifvas endast åt de nyttjanderättshafvare, som af jordegaren skriftligen uppgåfves eller som egde intecknad rätt. Till hvad i sådant afseende föreslagits hade brukssocietetens fullmäktige i jernkontoret så till vida anslutit sig, att enligt deras mening mutsedeln borde delgifvas endast innehafvaren af intecknad nyttjanderätt.

Ingendera af de sålunda föreslagna utvägarne syntes föredragande departementschefen vara fullt lämplig och på ett tillfredsställande sätt befria inmutaren från den fara, som tillämpningen af det nuvarande stadgandets ordalydelse kunde för honom innebära. De öfverklagade olägenheterna torde emellertid egentligen kunna förekomma i sådana fall, då nyttjanderättens utöfning icke klart framträdde i det yttre. Det syntes därför vara tillräckligt att genom något förändrade ordalag utmärka, att stadgandet icke skulle gälla i fråga om nyttjanderättigheter af antydde slag, t. ex. afkomsträttigheter och dylikt.

Utskottet anser emellertid, att stadgandet jemväl med den affattning, Kongl. Maj:t åt detsamma gifvit, icke fullt tydligt utmärker hvad dermed afsetts; och utskottet har därför för vinnande af det med den föreslagna förändringen åsyftade ändamål ansett erforderligt att, i öfverensstämmelse med det i 10 kap. 6 § byggningsbalken använda uttryckssätt för betecknande af ett likartadt förhållande, orden »och brukar» tilläggas i slutet af meningen »hvilken det med nyttjanderätt innehar».

Öfvergångsstadgandet.

Då Kongl. Maj:t för innevarande Riksdag framlagt förslag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft, och Riksdagen numera för sin del antagit samma förslag, har det synts utskottet, att skäl icke förefinnes att meddela någon särskild föreskrift angående denna författnings trädande i kraft å annan tid än af bestämmelse i förstnämnda författning kommer att följa.

På grund af hvad sålunda anförts och då utskottet anser förslaget vara af beskaffenhet, att Riksdagen derom bör fatta beslut, hemställer utskottet, att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts proposition icke kan oförändrad bifallas, ville för sin del antaga följande

(Kongl. Maj:ts förslag.)

Förordning

om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884.

Härigenom förordnas, med upphäfvande af nådiga kungörelsen rörande inmutning å kronojord den 19 augusti 1889, att nedannämnda paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884 skola erhålla följande ändrade lydelse.

3 §.

1 mom. Å område, beläget på mindre afstånd än två hundra meter från boningshus eller från annan åbyggnad, der den är uppförd vid gård, eller från tomtplats eller trädgård, vare inmutning ej tillåten, utan tillstånd af såväl egaren till byggnaden, tomtplatsen eller trädgården som den, hvilken dertill har nyttjanderätt; dock att inom utmål befintliga byggnader, hvilka erfordras för grufdriften, ej må utgöra hinder för inmutning.

Inmutning må ej ske å kyrkogård eller begravningsplats, ej heller, utan tillstånd af vederbörande myndighet eller styrelse, å område på mindre afstånd än trettio meter från sådan jernväg eller kanal, som är upplåten för allmän trafik.

2 mom. Inmutning vare ock förbjuden å förut inmutadt område samt å utmål, så länge rättigheten till området eller utmålet blifvit behörigen försvarad.

5 §.

Öfver inkommen ansökning om mutsedel skall bergmästaren ofördröjligen och senast trettio dagar efter mottagandet meddela skriftligt beslut. Finner bergmästaren nödigt infordra ytterligare upplysning i afseende å arten af den angifna mineralanledningen, inmutningspunktens läge eller annan för mutsedelns utfärdande erforderlig omständighet, ege han förelägga sökanden att dermed inkomma inom viss lämplig tid, räknad från den dag beslutet gafs, och vare, i händelse den tid försittes, den

(Utskottets förslag.)

Lag

om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884.

Ingressen lika med Kongl. Maj:ts förslag.

§ 3.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

5 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

då gjorda ansökningen förfallen, hvilken påföljd bör i beslutet intagas. Finnes åter af de inkomma handlingarna eller efter infordrad upplysning, att mineralanledningen icke utgör föremål för inmutning enligt 1 §, eller att sådant hinder uppenbarligen möter, som i 3 § sägs, varde ansökningen afslagen.

8 §.

Inom det inmutade området eller utmålet eger inmutaren uteslutande rätt att, med de villkor och inskränkningar denna stadga innehåller, bearbeta och tillgodogöra sig så väl den inmutade mineralfyndigheten som afven andra inmutningsbara mineral, hvilka derstädes förekomma.

Öfriga mineraliska ämnen inom det inmutade området eller utmålet må afven af inmutaren brytas, i den mån sådant är erforderligt för grufarbetets ändamålsenliga drifvande, och ege inmutaren deraf använda hvad för grufdriftens ändamål behöfves. Hvad sålunda icke användes må inmutaren ock behålla, så framt det icke af jordegaren mot erläggande af godtgörelse för brytnings- och uppfodringskostnader afhemtas, om inmutningspunkten är belägen i Norrbottens, Vesterbottens, Jemtlands eller Vesternorrlands län, inom ett år, men eljest inom sextio dagar efter tillsägelse. Jordegarens rätt i detta afseende utöfvas å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, af krono-boen eller boställsinnehafvaren.

Uppstår tvist om beloppet af den godtgörelse, hvarom ofvan är sagdt, gånge med bestämmandet deraf såsom i 12 § stadgas, dock att, der skiljemän anlitats, vid deras beslut skall förblifva, och varde tiden för afhemandet räknad från det att godtgörelsens belopp blifvit slutligen faststaldt.

11 §.

Sedan mutsedel blifvit utfärdad, eger inmutaren att inom det inmutade området, innefattande en omkrets med ett hundra meters afstånd

(Utskottets förslag.)

8 §.

Inom det inmutade området eller utmålet eger inmutaren uteslutande rätt att, med de villkor och inskränkningar denna stadga innehåller, bearbeta och tillgodogöra sig så väl den inmutade mineralfyndigheten som afven andra inmutningsbara mineral, hvilka derstädes förekomma.

Öfriga mineraliska ämnen inom det inmutade området eller utmålet må afven af inmutaren brytas, i den mån sådant är erforderligt för grufarbetets ändamålsenliga drifvande, och ege inmutaren deraf använda hvad för grufdriftens ändamål behöfves. Hvad sålunda icke användes må inmutaren ock behålla, så framt det icke af jordegaren mot erläggande af godtgörelse för brytnings- och uppfodringskostnader afhemtas, om inmutningspunkten är belägen i Norrbottens, Vesterbottens, Jemtlands eller Vesternorrlands län, inom ett år, men eljest inom sextio dagar, efter *det öfverenskommelse angående godtgörelsens belopp emellan parterna träffats eller, der tvist uppstår, beloppet blifvit slutligen fastställt*. Jordegarens rätt i detta afseende utöfvas å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, af kronoåboen eller boställsinnehafvaren.

Uppstår tvist om godtgörelsens belopp, varde frågan pröfvad af tre ojäfvige skiljemän, hvilka utses på sätt i 12 § sägs.

Parterna stånde hvar sina kostnader och gälde hvardera halfva kostnaden för skiljemännens sammanträde. Vid skiljemännens beslut skall förblifva.

Vill ersättningstagaren hellre lita domstol än skiljemän till, stånde det honom öppet.

11 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

från inmutningspunkten, anställa sådant försöksarbete, som erfordras till fyndighetens undersökning och blottande, äfvensom att begagna eller anlägga väg till stället; dock att hvad i 3 § är stadgadt om hinder emot inmutning äfven gäller i fråga om försöksarbete, så framt hindret förefans då mutsedeln utfärdades.

För den mark inmutaren sålunda begagnar skall han gifva innehafvaren af jorden, så länge försöksarbetet fortgår, full ersättning i årlig afgift, som för hvarje år förskottsvis betalas.

I händelse anläggningen öfvergifves, innan utmål därför varder lagdt, vare inmutaren jemväl skyldig att ersätta jordegaren eller den, som i hans ställe är berättigad till sådan godtgörelse, all skada, som marken genom försöksarbetet för framtiden kan hafva tagit; och ansvare inmutaren under tiden, till dess denna ersättning blifvit erlagd, för fulla beloppet af den årliga afgiften för markens begagnande.

Skada och intrång, som af försöksarbetet förorsakas och hvarom ej förut i denna paragraf är stadgadt, vare inmutaren ock skyldig att ersätta.

13 §.

1 mom. Minst fjorton dagar innan något arbete å det inmutade området börjas skall inmutaren, vid inmutningsrättens förlust och skyldighet att för all genom arbetet förorsakad skada ansvara såsom för åverkan, lemna bestyrkt afskrift af mutsedeln till så väl det inmutade områdets egare som den, hvilken det med nyttjanderätt innehar; och gälle om sättet för sådant delgifvande hvad om delgifvande af stämning är stadgadt; dock må, der jorden eges eller innehafves af enskild person, som är frånvarande och låter egendomen af annan förvaltas, afskriften lemnas till förvaltaren.

2 mom. Inmutaren åligger derjemte, innan något arbete å det inmutade området börjas, att ställa pant eller borgen för all den ersättning, hvartill inmutaren enligt 11 § är förbunden. Denna säkerhet skall vara af öfverexekutor godkänd, der den icke ändock af jordegaren och nyttjanderättsinnehafvaren antages. Försummar inmutare att ställa sådan säkerhet, ege utmätningsmannen i orten, då han derom anlitas, inställa arbetet, tilldess säkerhet, som finnes antaglig, blifvit anskaffad.

(Utskottets förslag.)

17 §.

13 §.

1 mom. Minst fjorton dagar innan något arbete å det inmutade området börjas skall inmutaren, vid inmutningsrättens förlust och skyldighet att för all genom arbetet förorsakad skada ansvara såsom för åverkan, lemna bestyrkt afskrift af mutsedeln till så väl det inmutade områdets egare som den, hvilken det med nyttjanderätt innehar *och brukar*; och gälla om sättet för sådant delgifvande hvad om delgifvande af stämning är stadgadt; dock må, der jorden eges eller innehafves *och brukas* af enskild person, som är frånvarande och låter egendomen af annan förvaltas, afskriften lemnas till förvaltaren.

2 mom. Inmutaren åligger derjemte, innan något arbete å det inmutade området börjas, att ställa pant eller borgen för all den ersättning, hvarill inmutaren enligt 11 § är förbunden. Denna säkerhet skall vara af öfverexekutor godkänd, der den icke ändock af jordegaren och nyttjanderättsinnehafvaren antages. Försummar inmutare att ställa sådan säkerhet, ege utmätningssmannen i orten, då han derom anlitas, inställa arbetet, tilldess säkerhet, som finnes antaglig, blifvit anskaffad.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

14 §.

Sist åtta månader från mutsedeln utfärdande eller, om inmutningspunkten är belägen inom Norrbottens, Vesterbottens, Jemtlands eller Västernorrlands län, sist ett år från samma tid, skall inmutaren, vid inmutningsrättens förlust, hafva börjat arbetet, der ej i anledning af yppad tvist sådant hinder härför mött, hvars undanrödjande icke berott af inmutaren.

Om den vidare skyldighet att bearbeta fyndigheten, som inmutaren åligger, är i 21 och 39 §§ stadgadt.

17 §.

Å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, skall kronoåboen eller boställsinnehafvaren njuta den jordegaren enligt 16 § tillkommande rätt till godo; egande han ock, om han begagnar jordegareandelen, att samma andel sedermera behålla såsom sin enskilda tillhörighet.

Till jord, som under ständig besittningsrätt innehafves, skall i detta hänseende hänföras äfven grufveskog.

22 §.

1 mom. Ansökning om utmål skall ske skriftligen och deri uppgifvas till namn och hemvist den eller de jordegare, på hvilkas mark utmålet kan komma att läggas; och vare bergmästaren skyldig att, så fort ske kan och tjenlig årstid är för handen, den sökta utmålsläggningen på stället företaga. Å sådan kronojord, som icke under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, må utmål dock ej utan Konungens tillstånd läggas tidigare, än två år efter det på grund af föreskriften i 13 § 1 mom. afskrift af mutsedeln blifvit till Konungens Befallningshafvande ingifven.

2 mom. Kostnaden för utmålsförrättningen skall gäldas af grufvegaren; och vare sökanden pliktig att, der bergmästaren det fordrar, denna kostnad inom förelagd tid förskjuta, vid äfventyr, om den tid försittes, att ansökningen icke anses hafva inkommit tidigare, än förskjutandet sedermera sker, hvilken påföljd bör i föreläggandet intagas.

(Utskottets förslag.)

14 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

17 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

22 §.

1 mom. Ansökning om utmål skall ske skriftligen och deri uppgifvas till namn och hemvist den eller de jordegare, på hvilkas mark utmålet kan komma att läggas; och vare bergmästaren skyldig att, så fort ske kan och tjenlig årstid är för handen, den sökta utmålsläggningen på stället företaga. Å sådan kronojord, som icke under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, må utmål dock ej utan Konungens tillstånd läggas tidigare, än två år efter det på grund af föreskriften i 13 § 1 mom. afskrift af mutsedeln blifvit till Konungens Befallningshafvande ingifven.

2 mom. Kostnaden för utmålsförrättningen skall gäldas af grufvegaren; och vare sökanden pliktig att, der bergmästaren det fordrar, denna kostnad inom förelagd tid förskjuta, vid äfventyr, om den tid försittes, att ansökningen icke anses hafva inkommit tidigare, än förskottet sedermera erlägges, hvilken påföljd bör i föreläggandet intagas.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

24 §.

Uteblifver sökanden från förrättningen, varde den instäld; och ankomme dess företagande sedermera på ny anmälan inom den tid från mutsedeln utfärdande, som i 21 § sägs. Men ej må annan parts eller allmänt ombuds uteblifvande hindra förrättningens fortgång, der den blifvit så delgifven och kungjord, som i 23 § är sagdt.

31 §.

Den lösen, grufegaren enligt 30 § bör erlägga för mark, som till honom afträdes, skall bestämmas vid utmålsläggningen. Sämjas ej parterna om beloppet, varde det af förrättningsmannen och gode männen bestämdt efter uppskattning af marken till det värde, annan mark af enahanda beskaffenhet och godhet i orten högst gäller, med beräkning att jordegaren ansvarar för räntor och utskylder af jorden.

Lösesumman skall å sådan kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves, grufveskogar derunder inbegripne, tillfalla innehafvaren af besittningsrätten, men eljest jordegaren, mot förbindelse för denne, om jorden är åt annan till nyttjande upplåten, att hålla innehafvaren skadeslös för den förlust, som genom mistningen af marken honom tillskyndas.

Är marken intecknad, och hafva inteckningshafvarne ej medgifvit jordegaren rätt att lyfta lösesumman, varde beloppet nedsatt hos Konungens Befallningshafvande, som har att fördela detsamma i den ordning, som för fördelning af köpeskilling för utmätningssvis såld fast egendom är stadgad; och må äfven i andra fall grufegaren, om han det hellre vill, nedsätta lösesumman hos Konungens Befallningshafvande, som, på anmälan, håller densamma vederbörande tillhanda.

Betalning eller nedsättning af lösesumman jemte ränta derå från den dag, utmålsförrättningen blifvit afslutad, skall fullgöras inom nittio dagar derefter, vid påföljd, om det försummas, att grufegaren förverkat utmålet och sin på mutsedeln grundade rätt.

(Utskottets förslag.)

24 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

31 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

39 §.

Grufarbetet inom hvarje inmutadt område eller utnål, vare sig rätt dertill före eller efter denna stadgas utfärdande förvärfvats, skall bedrivas i den omfattning, att för hvarje kalenderår verkställas minst så mycket grufve- eller grufvebyggnadsarbete, att värdet deraf motsvarar kostnaden för bergsprängning i grufvan af tio kubikmeter i fast klyft eller, räknadt i upplagdt berg, aderton kubikmeter; egande dock grufegaren, om han hellre vill, att under ett år fullgöra arbetsskyldigheten för flere, högst fyra derefter närmast följande arbetsår, så framt anmälan derom hos bergmästaren göres inom utgången af det år, hvarunder arbetet verkställas.

För ny inmutning beräknas första arbetsåret från den 1 Januari året efter det, då mutsedeln utfärdades, der ej i följd af tvist för arbetet mött hinder, hvars undanrödjande icke af inmutaren berott, i hvilket fall arbetsåret räknas från den 1 Januari året efter det, då hindret upphört.

Arbete, hvarom i denna paragraf sägs, skall afse verklig grufdrift eller eljest vara af beskaffenhet, att det kan lända grufanläggningen till nytta.

44 §.

Önskar grufegare längre tids hvilostånd än bergmästaren enligt 42 § kan medgifva, söke då förlängning derå hos bergsöfverstyrelsen, som, då särskilda omständigheter dertill föranleda samt jordegaren eller å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, kronoåboen eller boställsinnehafvaren till ansökning lemnat bifall, må ega att förlänga hviloståndstiden under ytterligare högst fyra arbetsår.

61 §.

Då två eller flere personer i samma grufrörelse deltaga, åligger det delegarne att för grufvans förvaltning årligen utse en grufföreståndare, som har att vid stadgad påföljd iakttaga hvad om ordningen för grufdrift i denna stadga bestämmes. Grufföreståndare kan ej den vara, som ej är svensk undersåte och i riket bosatt.

(Utskottets förslag.)

39 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

44 §.

Önskar grufvegare längre tids hvilostånd än bergmästaren enligt 42 § kan medgifva, söke då förlängning derå hos bergsöfverstyrelsen, som, då särskilda omständigheter dertill föranleda samt jordegaren eller å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, kronåboen eller boställsinnehafvaren till *ansökningen* lemnat bifall, må ega att förlänga hviloståndstiden under ytterligare högst fyra arbetsår.

61 §.

Då två eller flere personer i samma grufvrörelse deltaga, åligger det delegarne att för grufvans förvaltning årligen utse en grufföreståndare, som har att vid stadgad påföljd iakttaga hvad om ordningen för grufvdrift i denna stadga bestämmes. Grufföreståndare kan *endast den vara, som är* svensk undersåte och i riket bosatt.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

Val af grufföreståndare skall anmälas hos bergmästaren. Sker ej sådan anmälan eller har obehörig person till grufföreståndare utsetts, är hvarje delegare ansvarig såsom vore han grufvans föreståndare.

65 §.

Underlåter delegare att betala tillskott, som blifvit å stämman beslutadt eller af grufföreståndaren enligt 62 § infordradt, och har han, sedan den för beloppets erläggande utsatta tid gått till ända, bevisligen blifvit om betalningens fullgörande erinrad, men icke inom sextio dagar efter mottagandet af sådan erinran tillskottet erlagt, hafve han till öfrige delegare förverkat sin lott i grufvan och dess tillhörigheter; dock att, om grufvan är belägen å sådan kronojord, som icke under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, jordegarens lott, ändå att inbetalning ej fullgjorts inom sextio dagar, sedan erinran hos Konungens Befallningshafvande skett, ej må anses förverkad, der tillskottet jemte ränta derå efter sex för hundra från nyssnämnda tids utgång inbetalas sist ett år derefter.

Har delegare efter ty nu är sagdt förverkat sin lott i grufva, njute han ersättning för sin andel i grufvan tillhörande hemmanslägenheter och annan jordegendom; och vare han för tillskottets betalande fri.

68 §.

Utländing må icke i riket inmuta mineralfyndighet; ej heller ege han, med mindre än att Konungen funnit skälighet dertill lemna bifall, förvärfva eller bearbeta mineralfyndighet eller idka grufdrift; och skall förty det försöks- eller grufarbete, som utländing utan sådant medgifvande kan komma att företaga eller företaga låta, vara utan verkan till bevarande af hans eller annans rätt i hit hänförligt afseende; dock att hvad sålunda blifvit stadgadt icke eger tillämplighet i fråga om fyndighet eller grufägenhet, som på grund af äldre, behörigen förvärfvad rättighet af utländing innehafves.

(Utskottets förslag.)

Val af grufföreståndare skall anmälas hos bergmästaren. Sker ej sådan anmälan eller har obehörig person till grufföreståndare utsetts, är hvarje delegare ansvarig såsom vore han grufvans föreståndare.

65 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

68 §.

Lika med Kongl. Maj:ts förslag.

(Kongl. Maj:ts förslag.)

Denna förordning träder genast i kraft. Dock må den ändrade lydelsen af 8, 17 och 44 §§ icke utgöra hinder för någon, som före denna dag förvärfvat besittningsrätt till kronojord, att under sin besittningstid utöfva jordegarens rätt enligt nämnda paragrafer samt att, der jordegareandelen begagnats, samma andel sedermera behålla såsom sin enskilda tillhörighet; ej heller vare hvad om lydelsen af 17 §, 22 § 1 mom. och 65 § förordnats gällande emot den, som före denna dag gjort ansökan om inmutning och ej varit underkastad det förbehåll, hvarom i kungörelsen rörande inmutning å kronojord den 19 augusti 1889 är sagdt. Har inmutning erhållits under sådant förbehåll, må utmål ej utan Konungens tillstånd läggas tidigare än två år från denna dag, och vare inmutaren ej skyldig att förr än inom samma tids utgång fullgöra hvad honom enligt 21 § åligger.

(Utskottets förslag.)

Har någon förr än denna lag trädtt i kraft förvärfvat besittningsrätt till kronojord, skall i fråga om hans rätt att njuta jordegarens rätt hittills gällande lag tillämpas; och skall hvad genom 17 §, 22 § 1 mom. och 65 § blifvit stadgadt ej hafva tillämpning med afseende å den, som förr än denna lag trädtt i kraft gjort ansökan om inmutning och ej varit underkastad det förbehåll, hvarom i kungörelsen rörande inmutning å kronojord den 19 augusti 1889 är sagdt. Har inmutning erhållits under sådant förbehåll, må utmål ej utan Konungens tillstånd läggas tidigare än två år från det denna lag trädtt i kraft; och vare inmutaren ej skyldig att förr än inom samma tids utgång fullgöra hvad honom enligt 21 § åligger.

Stockholm den 4 maj 1894.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.

Reservation:

af herr *von Krusenstjerna*, som ansett, att hvad Kongl. Maj:t i 8 § föreslagit kunnat af utskottet tillstyrkas utan någon ändring;

af herrar *Fröberg* och *Ölander*;

af herr *C. H. Lundström*, hvilken ansett, att åt 13 § 1 mom. bort gifvas följande lydelse:

13 §.

1 mom. Minst fjorton dagar innan något arbete å det inmutade området börjas, skall inmutaren, vid inmutningsrättens förlust och skyldighet att för all genom arbetet förorsakad skada ansvara såsom för åverkan, lemna bestyrkt afskrift af mutsedeln till så väl det inmutade områdets egare som den, hvilken *dertill innehar intecknad eller af jordegaren hos inmutaren skrifligen anmäld nyttjanderätt*; och gälle om sättet för sådant delgifvande hvad om delgifvande af stämning är stadgadt; dock må, der jorden eges eller innehafves af enskild person, som är frånvarande och låter egendomen af annan förvaltas, afskriften lemnas till förvaltaren.

af herr *Kardell*, med hvilken herr *Näslund* instämt:

I förslag till förordning om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884 äro samma stadgas 17, 22 1 mom. samt 65 paragrafer ändrade i syfte att åt kronan förbehålla jordegareandelen vid inmutningar på icke disponerad kronojord. I 17 § af nuvarande grufvestadga bestämmes i det sista stycket, att »å annan kronojord tillkommer jordegareandelen inmutaren». I föreliggande förslag är detta stycke uteslutet. — I sammanhang dermed äro ett par tillägg gjorda till § 22 mom. 1 och § 65, för att för kronan i hvarje särskildt fall underlätta afgörandet, om hon skall begagna sig af jordegareandelen eller icke. Af statsrådsprotokollet inhemtas vidare, att kronan i de fall, då hon begagnar sig af jordegareandelen, skall göra detta genom att arrendera bort densamma till hugade spekulanter.

Emot den principen, att kronan skall tillgodogöra sig sin jordegareandel, har jag intet att invända, då jag tvärtom anser detta vara i sin ordning. Men kronan bör då också göra detta icke blott i förhållande till en och annan inmutare, utan i förhållande till alla; hon bör vidare uttaga sin andel efter bestämda och lika grunder, hvilket icke skulle vara fallet vid det föreslagna arrendesystemet, då den ene arrendatorn skulle drabbas hårdare än den andre. Kronan bör vidare icke inlåta sig i affärer, hvilket skulle blifva händelsen, så ofta en arrendator icke kunde betala arrendet med penningar. Det skulle då uttagas i form af malm, som kronan sedan finge realisera, så godt hon kunde. Att hela detta arrendesystem skulle nödvändiggöra inrättandet af åtskilliga nya tjenstebefattningar, är tydligt. Det skulle antagligen i det stora hela lända staten till föga nytta ur ekonomisk synpunkt; för inmutarenitet skulle det icke medföra några lockelser, speciellt skulle norra Sveriges utveckling derigenom hämmas.

I sammanhang härmed vill jag erinra derom, att såväl jernkontoret och kommerskollegium som länsstyrelserna i de nordligaste länen och bergmästaren i det norra distriktet ansett, att statens jordegareandel skulle uttagas under form af en viss afgäld på *all* malm, som brytes; motsvarande den engelska s. k. royalty. Den åsigten är tvifvels utan den rätta.

Då många människors väl och ve, ja hela landsändars utveckling kan bero af det sätt, på hvilket staten gör sig sin jordegareandel till godo, så bör väl icke denna viktiga sak ordnas annorlunda än genom af Konung och Riksdag gemensamt stiftad lag.

På grund af hvad jag här anfört, anser jag, att utskottet bort hemställa om afslag på § 17, § 22 mom. 1 och § 65 i det här föreliggande förslaget, samt vill reservationsvis hemställa, att Riksdagen måtte uttala sig för att § 17 borde hafva följande lydelse:

17 §.

Å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, skall kronoåboen eller boställsinnehafvaren njuta den jordegaren enligt 16 § tillkommande rätt till godo; egande han ock, om han begagnar jordegareandelen, att samma andel sedermera behålla såsom sin enskilda tillhörighet.

Till jord, som under ständig besittningsrätt innehafves, skall i detta hänseende hänföras äfven grufveskog.

A annan kronojord tillgodogör sig kronan sin jordegareandel på sätt, som i särskild af Konung och Riksdag gemensamt stiftad lag stadgas.»

Någon förändring af de nuvarande § 22 mom. 1 och § 65 blir i så fall onödig, enär kronan under alla omständigheter skulle tillgodogöra sig sin jordegareandel.

På grund af nämnda yrkande ser jag mig äfven tvungen att yrka, det ur ingressen måtte utgå orden »med upphäfvande af nådiga kungörelsen rörande inmutning å kronojord den 19 augusti 1889», samt ur stycket på sid. 8, som börjar med orden »Denna förordning . . .», på andra raden siffran 17 samt hela den senare delen från och med orden »ej heller vare hvad om lydelsen af 17 §» etc.

Herr *F. Andersson* har begärt få här antecknadt, att han på grund af dödsfall inom sin familj icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
